

MILLIY FOLKLOR SAN'ATI YO'NALISHLARI VA QADRIYATLAR

Talibova A.Y.

SamISI, Turizm kafedrası dotsenti,

Karimov A.A.

SamISI, Servis fakulteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19353345>

Annotatsiya: Mazkur maqolada milliy folklor san'atining mohiyati, uning asosiy yo'nalishlari hamda jamiyat hayotidagi o'rni keng yoritilgan. Shuningdek, folklor orqali shakllanadigan milliy qadriyatlar va ularning ahamiyati tahlil qilinadi. Maqolada globallashuv sharoitida folklor san'atining turizm sohasi bilan o'zaro bog'liqligi, uning turizmni rivojlantirishdagi roli va iqtisodiy samaradorligi asoslab berilgan. Folklor asosidagi madaniy tadbirlar, festival va an'analarning turistlar uchun jozibadorligi ochib berilib, zamonaviy innovatsion yondashuvlar orqali ushbu sohani rivojlantirish istiqbollari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: milliy folklor, folklor san'ati, madaniy meros, milliy qadriyatlar, turizm, madaniy turizm, an'analar, urf-odatlar, hunarmandchilik, innovatsiya.

Аннотация: В данной статье раскрывается сущность национального фольклорного искусства, его основные направления и роль в общественной жизни. Анализируется значение национальных ценностей, формируемых через фольклор. Особое внимание уделяется взаимосвязи фольклора и туризма в условиях глобализации, а также его роли в развитии туристической отрасли и экономической эффективности. Рассматривается привлекательность культурных мероприятий, фестивалей и традиций для туристов, а также перспективы развития данной сферы на основе современных инновационных подходов.

Ключевые слова: национальный фольклор, фольклорное искусство, культурное наследие, национальные ценности, туризм, культурный туризм, традиции, обычаи, ремесленничество, инновации.

Abstract: This article examines the essence of national folklore art, its main directions, and its role in society. It analyzes the importance of national values formed through folklore traditions. The study also highlights the interconnection between folklore and tourism in the context of globalization, emphasizing its role in the development of the tourism industry and its economic impact. The attractiveness of cultural events, festivals, and traditional practices for tourists is discussed, along with the prospects for further development of this field through modern innovative approaches.

Keywords: national folklore, folklore art, cultural heritage, national values, tourism, cultural tourism, traditions, customs, handicrafts, innovation.

Milliy folklor san'ati har bir xalqning asrlar davomida shakllangan boy ma'naviy merosi bo'lib, unda xalqning hayot tarzi, dunyoqarashi, orzu-intilishlari va qadriyatlari mujassamdir. Folklor san'ati og'zaki ijod namunalaridan tortib, marosimlar, urf-odatlar, milliy musiqa, raqs va hunarmandchilik kabi ko'plab yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. U nafaqat madaniy boylik sifatida, balki jamiyatning ma'naviy asoslarini mustahkamlovchi muhim omil sifatida ham xizmat qiladi. Bugungi globallashuv davrida milliy folklor san'ati o'z ahamiyatini yo'qotmay, aksincha, yangi shakllarda rivojlanib, turizm sohasi bilan chambarchas bog'lanib bormoqda.

Milliy folklor san'ati bir necha yo'nalishlarda namoyon bo'ladi. Avvalo, og'zaki xalq ijodiertaklar, dostonlar, maqollar va rivoyatlar xalqning tarixiy xotirasini saqlab keladi. Masalan, qahramonlik dostonlari orqali vatanparvarlik, jasorat va sadoqat kabi tushunchalar targ'ib qilinadi. Musiqa folklori esa xalqning ichki kechinmalari, quvonch va iztiroblarini aks ettiradi. Milliy qo'shiqlar, laparlar va maqomlar orqali xalq ruhiyati ifodalanadi. Raqs san'ati ham folklorning muhim tarkibiy qismi bo'lib, u hududiy xususiyatlarga ega va milliy estetikani namoyon etadi. Bundan tashqari, marosimlar va urf-odatlar, jumladan to'ylar, bayramlar va an'anaviy tadbirlar xalqning ijtimoiy hayotini aks ettiradi. Amaliy san'at, ya'ni hunarmandchilik yo'nalishlari esa folklorning moddiy ko'rinishi sifatida qadrlanadi.

Folklor san'ati orqali shakllanadigan milliy qadriyatlar jamiyat hayotida muhim o'rin tutadi. Vatanparvarlik, ota-onaga hurmat, mehmondo'stlik, mehnatsevarlik va jamoaviylik kabi fazilatlar aynan folklor orqali avloddan-avlodga o'tadi. Bu qadriyatlar nafaqat shaxs tarbiyasida, balki jamiyat barqarorligida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois folklor san'ati milliy o'zlikni saqlash va rivojlantirishning asosiy vositalaridan biri hisoblanadi.

Zamonaviy sharoitda folklor san'ati turizm sohasi bilan tobora yaqinlashib bormoqda. Bugungi kunda sayyohlar nafaqat tarixiy obidalarni tomosha qilish, balki mahalliy xalqning urf-odatlarini, an'analari va madaniy hayoti bilan yaqindan tanishishni istaydilar. Shu jihatdan folklor turizmning eng jozibador tarkibiy qismlaridan biriga aylanmoqda. Xususan, milliy bayramlar, folklor festivallari, an'anaviy tomoshalar va hunarmandchilik yarmarkalari turistlar uchun katta qiziqish uyg'otadi. Bunday tadbirlar orqali mamlakatning boy madaniy merosi namoyish etiladi va bu turizm oqimining ortishiga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, folklor turizmni hududiy rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Har bir hudud o'ziga xos madaniy an'analarga ega bo'lib, bu esa turistik yo'nalishlarni diversifikatsiya qilish imkonini beradi. Masalan, ayrim hududlar hunarmandchiligi bilan, boshqalari esa milliy raqs yoki musiqa an'analari bilan mashhur. Bu esa turistlar uchun yangi va qiziqarli tajribalar yaratadi. Natijada, mahalliy aholi uchun yangi ish o'rinlari yaratiladi, kichik biznes rivojlanadi va iqtisodiy faollik oshadi.

Folklor san'atini turizm bilan uyg'unlashtirish zamonaviy innovatsion yondashuvlarni ham talab etadi. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar orqali folklori targ'ib qilish, virtual ekskursiyalar tashkil etish, milliy madaniyatni internet orqali namoyish etish imkoniyatlari kengaymoqda. Shuningdek, interaktiv dasturlar, mahorat darslari va jonli chiqishlar orqali turistlarga bevosita ishtirok etish imkoniyati yaratilmoqda. Bu esa turizm tajribasini yanada boyitadi.

Xulosa qilib aytganda, milliy folklor san'ati nafaqat xalqning ma'naviy merosi, balki turizmni rivojlantirishning muhim omillaridan biridir. Uni asrab-avaylash, rivojlantirish va zamonaviy turizm bilan integratsiya qilish orqali mamlakatning madaniy salohiyatini oshirish mumkin. Shu bilan birga, folklor asosida rivojlangan turizm iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, yangi ish o'rinlari yaratish va milliy qadriyatlarni dunyo miqyosida targ'ib qilishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar royxati:

1. Shavkat Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston strategiyasi.-Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. Islom Karimov. Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch.-Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
3. UNESCO. Intangible Cultural Heritage and Tourism.-Paris, 2018.
4. World Tourism Organization. Tourism and Culture Synergies Report.-Madrid, 2018

